

Latviskai videi jābūt arī darba vietā

16.05.2012 11:13

Latvijas darba tirgū vērojama situācija, ka darbiniekiem bez īpaša pamatojuma tiek pieprasītas noteiktas svešvalodas - visbiežāk krievu valodas- zināšanas un tās lietošana ikdienā darba vietā, ierobežojot tos cilvēkus (kā Latvijas iedzīvotājus, tā arī ārvalstniekus), kuri ikdienas saskarsmē vēlas lietot valsts valodu. Lai risinātu šo problēmu un nodrošinātu valsts valodas pilnvērtīgu lietošanu, Nacionālā apvienība (NA) piedāvā veikt grozījumus Darba likumā, kurus virza Tieslietu ministrija, reglamentējot darba devējiem aizliegumu noteikt nesamērīgas prasības svešvalodu lietošanai. Likumprojekta pieņemšanas gadījumā mazinātos krieviski nerunājošo darbinieku lingvistiskā diskriminācija Latvijas darba tirgū un samazinātos latviešu emigrācija uz Rietumvalstīm, kuru cita starpā būtiski veicina arī valodas situācija savās mājās. Ilgtermiņā tas pozitīvi iespaidotu arī demogrāfisko situāciju un darbaspēka deficītu Latvijā, kā arī mazinātu Latvijas vēl spēcīgā atmiņā esošās rusifikācijas tendences.

Nacionālā apvienība uzskata, ka grozījumi Darba likumā, ieskaitot prasības attiecībā uz darba līguma regulējumu, ir valstiskas nozīmes jautājums, tādēļ apvienība cer uz koalīcijas partneru pozitīvu balsojumu par likumprojektu 2.lasījumā plenārsēdē šo ceturtdien, kas arī turpmāk nodrošinātu NA atbalstu koalīcijas partneriem nozīmīgos jautājumos.

Grozījumi Darba likumā paredz precizēt darba līguma regulējumu un noteikt, ka darba līgumā **neietver pienākumu** darbiniekam pārvaldīt konkrētu svešvalodu, ja tā nav nepieciešama darba pienākumu veikšanai, kā arī aizliedz norādīt konkrētas svešvalodas prasmi darba sludinājumā, izņemot gadījumus, kad tā pamatoti nepieciešama darba pienākumu veikšanai.

Piemēram, Lietuvā un Igaunijā darba tiesībās šādas pretdiskriminācijas normas ir iestrādātas jau pirms vairākiem gadiem un tās sekmīgi darbojas.

Jaunais Darba likuma regulējums ir vērsts uz to, lai mēs sāktu apzināties, ka latviska vide arī darba vietās ir normāla prasība Latvijā, līdzīgi tam, kāda kārtība ir jebkurā citā Eiropas valstī attiecībā pret savu valsts valodu. Taču ir vērojama neizprotama pretestība šīm vispār pieņemtām eiropeskām prasībām. Daudzi latvieši nemaz neaptver, ka diskriminējošs ir pats fakts, ka cilvēks **savā** valstī visur - arī darba attiecībās, ja vien nav runa par izņēmuma gadījumu, kad ir saskarsme ar ārzemēm - nevar lietot **savu** valodu, kas ir arī vienīgā **valsts** valoda. Turklāt nav svarīgi, vai viņš pieprasīto svešvalodu prot vai neprot - diskriminācija ir tā, ka nepietiek ar **valsts** valodu. Tas nozīmē, ka faktiski latvieši jūtas kā **minoritāte savā valstī**. Daudzi latvieši uztver rusificēto darba vidi par normālu parādību, kas nepārprotami liecina, ka padomju kolonizācijas mentālās sekas vēl ir ļoti dziļas.

Latviešu valodas aģentūras 2011. gadā veiktajā pētījumā „Valodas situācija Latvijā 2004 – 2010” konstatēts: „Valsts valodas lietojums nostabilizējas formālajā vidē, tur, kur tās lietošanu nosaka likums, taču situācijās, kad valodas izvēle ir paša indivīda rokās, priekšroka tiek dota dzimtajai valodai.”

Valsts valodas lietošanai sadzīvē nedrīkst būt deklaratīvs raksturs, bet tās aizsardzības mehānismam ir jābūt efektīvam. Ņemot vērā nesen notikušās tautas nobalsošanas rezultātus, kad Latvijas pilsoņi pārliecinoši noraidīja ideju par divvalodību, pasakot skaidri, ka valsts valoda ir latviešu valoda, **valsts pienākums** ir rast risinājumus visās jomās, it sevišķi darba tirgū, lai nepieļautu faktiskus kādas citas valodas izplatīšanās veicinošus apstākļus, apdraudot valsts suverenitāti un nacionālo identitāti.

Ieva Līne,
Nacionālās apvienības preses sekretāre.